

PRÁVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

- úvod do problematiky

JUDr. Jana Tkáčiková, PhD.

PRÁVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

- Právo jako nepřímý prostředek k ochraně životního prostředí
- Právní odvětví, soubor právních norem a institutů
- Předmět regulace - společenské vztahy související s ochranou životního prostředí = činnosti, jimiž se předchází znečišťování nebo poškozování životního prostředí, nebo se toto znečišťování nebo poškozování omezuje a odstraňuje
- Objekt - hmotná část (složky) životního prostředí
- **Životní prostředí** = vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.
- Životní podmínky

ZVLÁŠTNOSTI životního prostředí

- Životní prostředí předpokladem jakékoli formy života při udržení určité kvality
- Nezrušitelná jednota a propojení živých organismů a životního prostředí
- Stav životního prostředí výsledkem spolupůsobení mnoha různých faktorů s časově rozdílnými důsledky
- Nezvratnost nebo velká nákladnost odstranění nepříznivých důsledků
- Působení přírodních zákonů
- Zájem jednotlivce i zájem veřejnosti na ochraně životního prostředí

METODA PRÁVNÍ REGULACE

= právní prostředky k regulaci společenských vztahů

- kombinace veřejnoprávních (převaha) a soukromoprávních
- Druhy prostředků
- ❖ **Administrativně-právní a koncepční** – přímé působení
  - např. ukládání povinností, stanovování standardů, kategorizace objektů ochrany, kontrola a dozor, řízení a jiné postupy, právní odpovědnost
  - např. plánování, vytváření koncepcí, programů
- ❖ **Ekonomické** – nepřímé působení, funkce motivační, fiskální, kompenzační
  - např. poplatky, daně, daňová zvýhodnění, dotace, půjčky, obchodovatelné emisní povolenky

SYSTÉM A PRAMENY PRÁVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

- Obecná část
  - Ústava a Listina základních práv a svobod
  - zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí
  - zákon organizačního zabezpečení
  - zákony odpovědnostní
  - průřezové zákony
- Zvláštní část
  - zákony na ochranu složek životního prostředí
  - zákony na ochrany životního prostředí před zdroji ohrožení
  - dotýkající se ochrany životního prostředí
- Mezinárodní právo – čl. 10 generální recepční klauzule
- Komunitární právo – ČR jako členský stát EU i ES

ÚSTAVNÍ ZÁKLADY

- Ústava – čl. 7 „stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství“
- Listina základních práva a svobod
- **čl. 35** – ekologický článek

!!čl. 41 – možnost dovolávat se v mezích zákonů!!

- ❖ odst. 1 – právo na příznivé životní prostředí
- ❖ odst. 2 – právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí
- ❖ odst. 3 – zákaz ohrožování nebo poškozování životního prostředí nad míru stanovenou zákonem
- **čl. 6** – právo na život
- **čl. 31** – právo na ochranu zdraví
- **čl. 11** – vlastnictví a ochrana životního prostředí

PRINCIPY PRÁVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

- Princip nejvyšší ochrany (čl. 11 a 35 LZPS)
- Princip komplexní a integrované ochrany ŽP
- Princip trvale udržitelného rozvoje (§ 6 ZŽP)
- Princip únosného zatížení území (§ 5 ZŽP)
- Princip přípustné míry znečišťování (§ 12 ZŽP)
- Princip prevence (§ 17 a 18 ZŽP)
- Princip předběžné opatrnosti (§ 13 ZŽP)
- Princip znečišťovatel platí = odpovědnost původce
- Princip účasti veřejnosti
- Princip ochrany životního prostředí jako všeobecné povinnosti

